STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
L. A. GEELHOEDA
přednesené dne 23. března 2006 [1]

I – Úvod

1. V projednávané věci pokládá Verwaltungsgericht Aachen (Německo) tři otázky týkající se výkladu rozhodnutí Rady přidružení č. 1/80 [2] (dále jen „rozhodnutí č. 1/80“). Předkládající soud chce konkrétně vědět, zda má turecký pracovník, který působí na řádném trhu práce a je držitelem pracovního povolení na dobu neurčitou, právo na prodloužení svého povolení k pobytu na základě článku 10 rozhodnutí č. 1/80.

II – Právní rámec

A – *Dohoda o přidružení*

2. Cílem Dohody o přidružení je v souladu s jejím čl. 2 odst. 1 podporovat stálé a vyvážené posilování obchodních a hospodářských vztahů mezi smluvními stranami, včetně vztahů mezi pracovníky, vzájemným postupným zaváděním volného pohybu pracovníků (článek 12) a odstraňováním omezení svobody usazování (článek 13) a volného poskytování služeb (článek 14) s cílem zlepšování životní úrovně tureckého lidu a usnadnění pozdějšího vstupu Turecké republiky do Společenství (čtvrtý bod odůvodnění a článek 28).

3. Dohoda o přidružení pro tento účel upravuje přípravnou etapu umožňující Turecké republice posílit své hospodářství s pomocí Společenství (článek 3), přechodnou etapu, v jejímž průběhu smluvní strany zajistí postupné zavedení celní unie a sblížení hospodářských politik Turecké republiky

1 — Původní jazyk: nizozemština.

2 — Rozhodnutí ze dne 19. září 1980 o vývoji přidružení. Rada přidružení byla zřízena Dohodou zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem, podepsanou dne 12. září 1963 v Ankaře Tureckou republikou na jedné straně a členskými státy EHS a Společenstvím na straně druhé, která byla uzavřena, schválena a potvrzena jménem Společenství rozhodnutím Rady 64/732/EHS ze dne 23. prosince 1963 (Úř. věst. 1964, 217, s. 3685; Zvl. vyd. 11/11, s. 10, dále jen „Dohoda o přidružení“).

a Společenství (článek 4), a konečnou etapu, která je založena na celní unii a zahrnuje posílení koordinace hospodářských politik smluvních stran (článek 5).

4. Článek 6 Dohody o přidružení stanoví:

„Za účelem provádění a postupného rozvoje režimu přidružení se smluvní strany scházejí v Radě přidružení, která jedná v mezích pravomocí, které jí svěřuje tato dohoda." *(neoficiální překlad)* Za účelem dosažení cílů stanovených dohodou a v případech v ní uvedených je tak Rada přidružení oprávněna přijímat rozhodnutí (čl. 22 odst. 1 uvedené dohody). Každá z obou stran je povinna přijmout opatření k provedení přijatých rozhodnutí.

5. Článek 9 Dohody o přidružení zní následovně:

„Smluvní strany uznávají, že v oblasti působnosti této dohody, aniž jsou dotčena zvláštní ustanovení, která mohou být vydána na základě článku 8, je v souladu se zásadou zakotvenou v článku 7 Smlouvy o založení Společenství zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti." *(neoficiální překlad)*

6. Článek 12 Dohody o přidružení stanoví:

„Smluvní strany se dohodly, že se při vzájemném postupném zavedení volného pohybu pracovníků budou inspirovat články 48, 49 a 50 Smlouvy o založení Společenství." *(neoficiální překlad)*

7. Dodatkový protokol, podepsaný dne 23. listopadu 1970 v Bruselu, uzavřený, schválený a potvrzený jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2760/72 ze dne 19. prosince 1972 [3] (dále jen „dodatkový protokol") ve svém článku 1 stanoví podmínky, pravidla a harmonogram realizace přechodné etapy. Podle svého článku 62 tvoří dodatkový protokol nedílnou součást Dohody o přidružení.

8. Uvedený dodatkový protokol obsahuje hlavu II nazvanou „Pohyb osob a služeb", jejíž kapitola 1 je věnována pracovníkům.

3 — Úř. věst. L 293, s. 1; Zvl. vyd. 11/11, s. 41.

9. Článek 36 uvedeného protokolu upravuje lhůty k postupnému zavádění volného pohybu pracovníků mezi členskými státy Společenství a Tureckem v souladu se zásadami stanovenými v článku 12 Dohody o přidružení a stanoví, že Rada přidružení rozhodne o pravidlech nezbytných pro tento účel.

B – *Rozhodnutí č. 1/80*

10. Rada přidružení přijala dne 19. září 1980 rozhodnutí č. 1/80. Je udivující, že toto rozhodnutí nebylo nikdy zveřejněno v *Úředním věstníku Evropských společenství*[4]. Třetí bod odůvodnění rozhodnutí č. 1/80 stanoví, že v sociální oblasti má rozhodnutí za cíl zlepšit režim pro pracovníky a jejich rodinné příslušníky v porovnání s režimem zavedeným rozhodnutím Rady přidružení č. 2/76 ze dne 20. prosince 1976.

11. Článek 6 odst. 1 a 2 rozhodnutí č. 1/80 zní následovně:

„1. Aniž jsou dotčena ustanovení článku 7 o volném přístupu jeho rodinných příslušníků k zaměstnání, turecký pracovník působící na řádném trhu práce v členském státě:

— má právo v tomto členském státě po jednom roce řádného zaměstnání na obnovení platnosti svého pracovního povolení u stejného zaměstnavatele, pokud je u něho pracovní místo k dispozici;

— má právo v tomto členském státě po třech letech řádného zaměstnání a s výhradou přednosti, která bude poskytnuta pracovníkům z členských států Společenství, odpovědět na jinou nabídku ve stejné profesi u zaměstnavatele dle svého výběru učiněnou za obvyklých podmínek a zaregistrovanou u pracovních úřadů tohoto členského státu;

— je oprávněn v tomto členském státě po čtyřech letech řádného zaměstnání k volnému přístupu k jakékoli zaměstnanecké činnosti dle svého výběru.

2. Roční dovolená a nepřítomnost z důvodu mateřství, pracovního úrazu nebo krátkodobé nemoci se považují za období řádného zaměstnání. Období nedobrovolné nezaměstnanosti, řádně zjištěné příslušnými úřady, a nepřítomnost z důvodu dlouhodobé

4 — Tento prvotní nedostatek nikdy nepřiměl Soudní dvůr ke zpochybnění hmotněprávních účinků tohoto rozhodnutí.

nemoci, které se nepovažují za období řádného zaměstnání, nemají dopad na práva nabytá na základě období předchozího zaměstnání.“ *(neoficiální překlad)*

III – Skutkový rámec

A – *Skutkový stav sporu v původním řízení*

12. Podle čl. 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80:

„Členské státy Společenství přiznávají tureckým pracovníkům působícím na jejich řádném trhu práce režim vyznačující se odstraněním jakékoli diskriminace ve vztahu k pracovníkům ze Společenství, pokud jde o odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.“ *(neoficiální překlad)*

C – *Vnitrostátní právní předpisy*

13. Ustanovení § 284 odst. 5 dílu III Sozialgesetzbuch [německého zákoníku sociálního zabezpečení], ve znění použitelném v Německu do 31. prosince 2004, stanoví, že pracovní povolení může být vydáno pouze, když je cizinec držitelem povolení k pobytu na základě § 5 Ausländergesetz [cizineckého zákona], pokud nestanoví obecné správní předpisy jinak a pokud není výkon funkce vyloučen na základě ustanovení cizineckého práva.

14. Žalobce v původním řízení, turecký státní příslušník, vstoupil dne 13. září 1991 na území Spolkové republiky Německo a podal – několikrát neúspěšně – žádost směřující k přiznání postavení žadatele o azyl.

15. Dne 7. března 1997 se oženil s německou státní příslušnicí a Oberbürgermeister der Stadt Aachen (starosta města Cáchy, dále jen „žalovaný v původním řízení“) mu dne 29. července 1997 udělil povolení k pobytu, jehož platnost byla původně omezena do 29. července 1998. Arbeitsamt Aachen (pracovní úřad v Cáchách) mu dne 31. července 1997 vydal pracovní povolení na dobu neurčitou, platné pro veškeré druhy výdělečné činnosti.

16. Manželé Güzeli žili od 8. července 1998 odděleně a rozvedli se v roce 2002.

17. Dne 6. ledna 1999 žalovaný v původním řízení prodloužil povolení k pobytu žalobce v původním řízení, nejprve do 6. prosince

1999 a poté znovu do 9. října 2001, přičemž uvedl, že žalobce v původním řízení má právo uplatňovat práva plynoucí z čl. 6 odst. 1 první odrážky rozhodnutí č. 1/80. Na povolení k pobytu byla uvedena poznámka „Zákaz výkonu nezávislé činnosti nebo obdobných zaměstnaneckých činností. Jedinou povolenou výdělečnou činností je činnost číšníka v kavárně Marmara v Cáchách".

18. Dne 25. září 2001 podal žalobce v původním řízení žádost o prodloužení svého povolení k pobytu.

19. Od 1. října 1997 do 31. března 2000 byl H. Güzeli zaměstnán s několika přerušeními jako číšník v kavárně Marmara v Cáchách. Dne 10. dubna 2000 změnil zaměstnavatele. Od 10. dubna 2000 do 14. prosince 2000, jakož i od 1. března 2001 do 30. listopadu 2001 vykonával H. Güzeli v Cáchách příležitostné sezónní zaměstnání u podniku Aachener Printen und Schokoladenfabrik Henry Lambertz GmbH & Co KG (dále jen „podnik Lambertz"). Mezi těmito obdobími zaměstnání pobíral dávky v nezaměstnanosti od úřadu práce v Cáchách.

20. Dne 27. června 2002 byl žalobce v původním řízení odsouzen k zaplacení pokut odpovídajících 45 násobku denní sazby z důvodu, že jeho zaměstnání u podniku Lambertz odporuje podmínkám, které mu byly uloženy při vydání jeho povolení k pobytu.

21. Dne 2. ledna 2003 byla žádost H. Güzeliho o prodloužení povolení k pobytu zamítnuta. Dne 21. ledna 2003 podal žalobce v původním řízení stížnost a uplatňoval, že v jeho případě lze prodloužit povolení k pobytu bez ohledu na sňatek.

22. Dne 21. března 2003 podal žalobce v původním řízení u Verwaltungsgericht Aachen návrh směřující k určení, že jeho stížnost má odkladný účinek. Tento soud vyhověl jeho návrhu usnesením ze dne 14. července 2003. Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen rozhodující o odvolání podaném žalovaným v původním řízení zamítl návrh na odklad vykonatelnosti. Bezirksregierung Köln (místní správní orgán v Kolíně nad Rýnem) zamítl stížnost uvedeného žalobce rozhodnutím ze dne 20. července 2004.

23. Dne 9. srpna 2004 podal H. Güzeli žalobu u Verwaltungsgericht Aachen, který v rámci přezkumu projednávané věci položil usnesením ze dne 29. prosince 2004 Soudnímu dvoru tři předběžné otázky.

B – *Předběžné otázky*

24. Dne 29. prosince 2004 předkládající soud přerušil řízení a položil následující předběžné otázky:

„1) Zakazuje zákaz diskriminace podle čl. 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80 členskému státu odepřít tureckému pracovníku, který se nachází v postavení žalobce v původním řízení, právo dalšího pobytu na jeho území, i když byl v okamžiku uplynutí platnosti jeho původního povolení k pobytu stále součástí řádného trhu práce tohoto členského státu a byl držitelem pracovního povolení na dobu neurčitou?

Je v této souvislosti relevantní, že pracovní povolení udělené tureckému migrujícímu pracovníkovi bylo v souladu s vnitrostátním právem uděleno,

— na dobu neurčitou,

— za podmínky, že platnost původního povolení k pobytu trvá, ale nezaniká automaticky uplynutím doby platnosti povolení k pobytu, nýbrž zůstává platné až do okamžiku, kdy cizinec nemá již ani právo dočasného pobytu v tomto členském státě?

2) Má členský stát s ohledem na čl. 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80 právo odepřít tureckému pracovníkovi právo pobytu po uplynutí doby platnosti posledního mu uděleného povolení k pobytu, pokud je tento pracovník zaměstnán jako sezónní pracovník, a je tedy v období mezi dvěma zaměstnáními bez práce?

3) Má změna pravidel německého práva v oblasti vydávání pracovních povolení vliv na zákaz odepření práva pobytu vyplývajícího z čl. 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80 dotčené osobě?“

C – *Stanovisko předkládajícího soudu*

25. V odůvodnění uvádějícím důvody, které překládající soud vedly k podání předběžných otázek, tento soud uvádí, že se žalobce

nemůže dovolávat článku 6 rozhodnutí č. 1/80 k tomu, aby mu bylo prodlouženo jeho povolení k pobytu, jelikož v projednávaném případě nejsou splněny podmínky uvedené v tomto ustanovení. Naproti tomu by takové právo mohlo vyplývat z čl. 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80. Předkládající soud tuto skutečnost vyvozuje s odkazem na rozsudek Eddline El-Yassini [5], ve kterém Soudní dvůr odpověděl na otázky týkající se účinků a výkladu čl. 40 prvního pododstavce Dohody o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Marockým královstvím, podepsané dne 27. dubna 1976 v Rabatu a schválené jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2211/78 ze dne 26. září 1978 (Úř. věst. L 264, s. 1; Zvl. vyd. 11/13, s. 155, dále jen „Dohoda EHS-Maroko").

26. Podle předkládajícího soudu lze výklad článku 40 Dohody EHS-Maroko Soudním dvorem použít rovněž, pokud jde o článek 10 rozhodnutí č. 1/80. S ohledem na jejich v podstatě totožné znění musí mít tato ustanovení totiž obdobný dosah [6]. Obě ustanovení členským státům zakazují provádět diskriminaci na základě státní příslušnosti vůči tureckým nebo marockým migrujícím pracovníkům působícím na řádném trhu práce, pokud jde o odměnu za práci a jiné pracovní podmínky. S přihlédnutím ke shodě mezi relevantním zněním obou ustanovení se extrapolace uvedeného rozsudku rozumí sama sebou.

27. V souladu s výkladem článku 40 Dohody EHS-Maroko podaným Soudním dvorem ve výše uvedeném rozsudku Eddline El-Yassini přiznává článek 10 rozhodnutí č. 1/80 žalobci právo na prodloužení jeho povolení k pobytu, bylo-li uděleno na dobu kratší, než je doba jeho práva na skutečný výkon výdělečné činnosti přiznaného vnitrostátními orgány, pokud náležitě vydaly pracovní povolení.

D – *Řízení před Soudním dvorem*

28. V projednávané věci předložili písemné vyjádření žalobce v původním řízení, německá a slovenská vláda, jakož i Komise Evropských společenství. Žalobce v původním řízení, jakož i německá vláda a Komise přednesli ústně svá stanoviska na jednání konaném dne 12. ledna 2006. Uvedený žalobce a Komise zaprvé zpochybňují zjištění předkládajícího soudu, podle kterého H. Güzeli nesplňuje podmínky stanovené

5 — Rozsudek ze dne 2. března 1999 (C-416/96, Recueil, s. I-1209, bod 27).

6 — Článek 40 v hlavě III uvedené dohody týkající se spolupráce v oblasti pracovních sil zní takto:
„Režim přiznaný každým členským státem pracovníkům marocké státní příslušnosti, zaměstnaným na jeho území, ohledně pracovních podmínek a odměny za práci, bude prostý jakékoli diskriminace na základě státní příslušnosti vůči jeho vlastním státním příslušníkům [...]". *(neoficiální překlad)*

v článku 6 rozhodnutí č. 1/80 umožňující mu dosáhnout prodloužení svého povolení k pobytu. Podpůrně žalobce v původním řízení, slovenská vláda a Komise mají za to, že článek 10 rozhodnutí č. 1/80 může zakládat právo na prodloužení povolení k pobytu. Naopak německá vláda má za to, že takové právo z článku 10 rozhodnutí č. 1/80 vyvodit nelze.

30. Jak článek 6, tak i článek 10 rozhodnutí č. 1/80 přiznávají tureckým migrujícím pracovníkům určitá práva na trhu práce, jestliže řádně pobývají a pracují v členském státě. Tato ustanovení se doplňují. Článek 6 přiznává tureckému pracovníkovi za určitých podmínek právo na prodloužení jeho pracovního povolení a článek 10 stanoví, že turecký pracovník nemůže být diskriminován v rámci svého zaměstnání, pokud jde o odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.

IV – Právní otázky

31. Před podrobnějším přezkumem článku 10 rozhodnutí č. 1/80 je třeba si položit otázku ohledně možnosti žalobce v původním řízení uplatňovat určitá práva na trhu práce s odkazem na článek 6 téhož rozhodnutí.

A – *Úvodní poznámka*

29. Jak jsem výše uvedl, v rámci písemné části řízení žalobce v původním řízení a Komise zpochybnili stanovisko předkládajícího soudu, podle kterého H. Güzeli nesplňuje podmínky stanovené v článku 6 rozhodnutí č. 1/80. V souladu s tímto ustanovením mohou turečtí migrující pracovníci, podle délky výkonu řádného zaměstnání, uplatňovat přesně stanovená práva určená k jejich postupnému začlenění na trhu práce hostitelského členského státu.

B – *Článek 6 rozhodnutí č. 1/80*

32. Žalobce v původním řízení tvrdí, že mu čl. 6 odst. 1 třetí odrážka rozhodnutí č. 1/80 přiznává právo na volný přístup k jakémukoli zaměstnání dle svého výběru z důvodu, že předchozí období, po která byl zaměstnán, v souhrnu přesahují čtyři roky.

33. Komise tvrdí, že od 10. dubna 2000 do dne uplynutí platnosti jeho povolení k pobytu, a sice 9. října 2001, žalobce v původním řízení vykonával řádné zaměstnání u podniku Lambertz ve smyslu čl. 6 odst. 1 první odrážky rozhodnutí č. 1/80, což mu umožňuje uplatňovat práva přiznaná tímto ustanovením, jelikož splňuje veškeré podmínky stanovené tímto článkem.

34. Nejprve je třeba podotknout, že rozhodnutí č. 1/80 se nedotýká pravomoci členských států upravit jak vstup tureckých státních příslušníků na jejich území, tak i podmínky jejich prvního zaměstnání [7]. Právo vstupu, právo na přístup k zaměstnání a právo pobytu je upraveno vnitrostátním právem, což umožňuje členským státům provést vlastní volbu, pokud jde o způsob přilákání tureckých pracovníků, kteří mohou zaplnit nedostatek pracovních sil na jejich trhu.

35. Turecký pracovník získá práva na základě rozhodnutí č. 1/80 pouze tehdy, pracoval-li na území členského státu nepřetržitě po dobu jednoho roku. Přiznání práv na trhu práce je upraveno článkem 6 rozhodnutí č. 1/80. Turecký pracovník, který splňuje podmínky čl. 6 odst. 1 první, druhé a třetí odrážky, se může přímo dovolávat těchto ustanovení, aby kromě prodloužení svého pracovního povolení dosáhl rovněž prodloužení svého povolení k pobytu [8].

36. Turečtí migranti musí splňovat tři podmínky k tomu, aby mohli uplatňovat práva na základě čl. 6 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80. Zaprvé, musí být turecký státní příslušník „pracovníkem". Dále musí působit na „řádném trhu práce v členském státě". Konečně, musí mít řádné zaměstnání po některé ze tří období, tak jak jsou upraveny, z nichž každé přiznává určitá práva v oblasti pokračování činnosti.

37. Pokud jde o tato období, čl. 6 odst. 1 první odrážka rozhodnutí č. 1/80 stanoví, že turecký pracovník má po jednom roce řádného zaměstnání právo na obnovení platnosti svého pracovního povolení u stejného zaměstnavatele. Po třech letech řádného zaměstnání a s výhradou přednosti, která bude poskytnuta pracovníkům z členských států, má právo odpovědět na jinou nabídku ve stejné profesi u zaměstnavatele dle svého výběru (druhá odrážka). Po čtyřech letech řádného zaměst-

7 — Rozsudky ze dne 16. prosince 1992, Kus (C-237/91, Recueil, s. I-6781, bod 25); ze dne 30. září 1997, Günaydin (C-36/96, Recueil, s. I-5143, bod 23) a ze dne 30. září 1997, Ertanir (C-98/96, Recueil, s. I-5179, bod 23).

8 — Viz mimo jiné rozsudek ze dne 20. září 1990, Sevince (C-192/89, Recueil, s. I-3461, body 29 a 31) a výše uvedený rozsudek Kus, poznámka pod čarou 7 (bod 33).

nání má právo ucházet se a právo na volný přístup k jakékoli zaměstnanecké činnosti dle svého výběru (třetí odrážka) [9].

38. Turecký pracovník, který dosud nesplnil podmínky stanovené v čl. 6 odst. 1 třetí odrážce rozhodnutí č. 1/80, musí vykonávat řádné zaměstnání po jeden, dva, resp. čtyři roky. Tento výkon řádného zaměstnání nesmí být v zásadě přerušen [10]. Článek 6 odst. 2 rozhodnutí č. 1/80 uvádí některé legitimní důvody pro přerušení zaměstnání.

39. Článek 6 odst. 2 rozhodnutí č. 1/80 rozlišuje dvě kategorie přerušení, které mají rozdílné následky. První kategorie se týká situací, kdy si pracovník zachová své zaměstnání v podniku. Tato období jsou považována za období řádného zaměstnání. Druhá kategorie se týká situací, kdy pracovník nadále nemá zaměstnání, aniž by mu to mohlo být přičítáno, ale také, aniž by bylo možné vědět, kdy opětovně zahájí činnost. Tato přerušení zaměstnání nejsou považována za řádné zaměstnání, ale ani jejich následkem není vyloučení tureckého pracovníka z řádného trhu práce. V takovém případě si pracovník zachovává svá práva na přístup k zaměstnání nabytá na základě období zaměstnání, které odpracoval předtím, než musel proti své vůli opustit trh práce.

40. Ze skutečností poskytnutých Soudnímu dvoru předkládajícím soudem vyplývá, že H. Güzeli nemůže uplatňovat práva na základě čl. 6 odst. 1 druhé odrážky rozhodnutí č. 1/80. V dubnu 2000 totiž změnil zaměstnavatele a nevykonával tedy zaměstnání po dobu tří let u stejného zaměstnavatele. V souladu s uvedeným čl. 6 odst. 1 druhou odrážkou totiž teprve po třech letech řádného zaměstnání v dotyčném členském státě je turecký pracovník oprávněn k přístupu k zaměstnání u jiného zaměstnavatele za podmínky, že tento posledně uvedený patří ke stejné profesi jako předchozí zaměstnavatel a respektuje přednost, která bude poskytnuta pracovníkům z členských států [11].

41. Ke dni uplynutí platnosti svého povolení k pobytu nesplňoval dotyčný turecký pracovník ani podmínky stanovené v čl. 6 odst. 1 první odrážce rozhodnutí č. 1/80. Ačkoliv přerušení zaměstnání H. Güzeliho může být vykládáno jako oprávněný důvod pro pře-

9 — Viz rozsudky ze dne 5. října 1994, Eroglu (C-355/93, Recueil, s. I-5113, bod 12); ze dne 23. ledna 1997, Tetik (C-171/95, Recueil, s. I-329, bod 26) a ze dne 10. února 2000, Nazli (C-340/97, Recueil, s. I-957, bod 27).

10 — Rozsudek ze dne 7. července 2005, Dogan (C-383/03, Sb. rozh. s. I-6237, bod 18).

11 — Rozsudek ze dne 29. května 1997, Eker (C-386/95, Recueil, s. I-2697, bod 23).

rušení období zaměstnání ve smyslu čl. 6 odst. 2 druhé věty tohoto rozhodnutí, H. Güzeli nezískal práva nabytá na základě předchozích řádně vykonaných období zaměstnání.

42. S ohledem na předcházející skutečnosti žalobce v původním řízení nesplňuje podmínky stanovené v čl. 6 odst. 1 první, druhé nebo třetí odrážce rozhodnutí č. 1/80 proto, aby dosáhl prodloužení svého povolení k pobytu.

43. Nyní vyvstává otázka, zda zamítnutí prodloužení povolení k pobytu tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v členském státě, který nemůže odvozovat žádné právo z článku 6 rozhodnutí č. 1/80 a který je držitelem pracovního povolení na dobu neurčitou, může být považováno za diskriminaci na základě státní příslušnosti ve smyslu článku 10 téhož rozhodnutí.

C – *Článek 10 rozhodnutí č. 1/80*

44. Položením tří předběžných otázek, které mohou být přezkoumány společně, si přeje vnitrostátní soud ve skutečnosti vědět, zda se turecký státní příslušník zaměstnaný řádně v členském státě, který zde žádá o prodloužení svého povolení k pobytu, může dovolávat zákazu diskriminace stanoveného v článku 10 rozhodnutí č. 1/80.

45. Článek 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80 zakazuje jakoukoli diskriminaci na základě státní příslušnosti mezi pracovníky Společenství a tureckými státními příslušníky působícími na řádném trhu práce v hostitelském státě.

46. Jen pro úplnost, žalobce v původním řízení, slovenská vláda a Komise tvrdí, že čl. 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80 musí být vykládán v tom smyslu, že zakládá práva na prodloužení povolení k pobytu. Takový výklad se opírá o obdobné ustanovení čl. 40 prvního pododstavce Dohody EHS-Maroko, které sleduje stejný cíl jako článek 10 rozhodnutí č. 1/80. Za tímto účelem se dovolávají výkladu čl. 40 prvního pododstavce uvedené dohody podaného Soudním dvorem v rozsudku Eddline El-Yassini [12].

47. V této posledně uvedené věci se spor před vnitrostátním soudem týkal marockého státního příslušníka, který chtěl pokračovat v zaměstnání v dotyčném členském státě po

12 — Uvedený výše, poznámka pod čarou 5.

uplynutí platnosti svého povolení k pobytu. Soudní dvůr uvedl, že členský stát nemůže odmítnout prodloužení povolení k pobytu, pokud:

„64. [...] hostitelský členský stát přiznal marockému migrujícímu pracovníku v oblasti výkonu zaměstnání přesně stanovená práva, která byla širší než práva, která mu týmž státem byla přiznána v oblasti pobytu.

65 Tak je tomu v případě, pokud dotyčný členský stát udělil dotčené osobě povolení k pobytu pouze na dobu kratší, než byla doba platnosti pracovního povolení, a pokud poté, a před uplynutím doby platnosti pracovního povolení, odepřel prodloužení povolení k pobytu, aniž by toto zamítnutí odůvodnil důvody spočívajícími v ochraně oprávněného zájmu státu, jako jsou například důvody veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví“ [13].

48. Německá vláda se domnívá, že zamítnutí prodloužení povolení k pobytu H. Güzeliho nelze považovat za diskriminaci na základě státní příslušnosti ohledně pracovních podmínek ve smyslu čl. 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80. Podle této vlády se zákaz jakékoli diskriminace na základě státní příslušnosti stanovený v tomto ustanovení vztahuje pouze k zaměstnání vykonávanému tureckým státním příslušníkem v hostitelském státě. Uvedené ustanovení přiznává tureckému státnímu příslušníkovi právo na rovné zacházení ohledně odměny za práci a pracovních podmínek po dobu, kdy má povolení k pobytu v hostitelském státě.

49. Německá vláda tvrdí, že článek 10 rozhodnutí č. 1/80 nelze vykládat v tom smyslu, že přiznává tureckému pracovníkovi právo na prodloužení jeho povolení k pobytu, i když má pracovní povolení na dobu neurčitou. Cílem tohoto článku není chránit práva tureckých státních příslušníků v oblasti zaměstnání, jelikož tato práva jsou již v plném rozsahu upravena článkem 6 téhož rozhodnutí.

50. Vyvstává otázka, zda zamítnutí prodloužení povolení k pobytu tureckého pracovníka působícího na řádném trhu v členském státě, který je držitelem pracovního povolení na dobu neurčitou, může být považováno za diskriminaci na základě státní příslušnosti ohledně pracovních podmínek.

13 — Výše uvedený rozsudek Eddline El-Yassini, poznámka pod čarou 5.

51. Za účelem zodpovězení takto položené otázky je třeba odkázat na znění článku 10 a systematiku rozhodnutí č. 1/80.

52. Doslovně vzata, zásada rovnosti mezi tureckými migrujícími pracovníky zaměstnanými na území členského státu a pracovníky Společenství obsažená v článku 10 rozhodnutí č. 1/80 se týká výlučně odměny za práci a jiných pracovních podmínek. Znění tohoto ustanovení tudíž neumožňuje, pokud jde o zákaz diskriminace, široký výklad tak, aby bylo možné se jej dovolávat proti zamítnutí prodloužení povolení k pobytu.

53. Z hlediska systematiky rozhodnutí č. 1/80 je třeba uvést, že na rozdíl od Dohody EHS-Maroko, toto rozhodnutí obsahuje výslovné ustanovení, kromě zákazu diskriminace, které se týká pracovních podmínek. Turecký pracovník se může přímo dovolat čl. 6 odst. 1 první, druhé nebo třetí odrážky rozhodnutí č. 1/80, aby kromě prodloužení svého pracovního povolení dosáhl také prodloužení svého povolení k pobytu, jelikož právo pobytu je nezbytné pro přístup a výkon zaměstnanecké činnosti [14].

14 — Výše uvedený rozsudek Kus, poznámka pod čarou 7 (bod 33).

54. V projednávaném případě se tudíž použije toto ustanovení, a nikoliv článek 10 uvedeného rozhodnutí. Z okolnosti, že turecký pracovník nesplňuje podmínky stanovené v článku 6 téhož rozhodnutí, nemůže vyplývat právo tohoto pracovníka dovolávat se zásady zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti ohledně pracovních podmínek proto, aby nicméně získal právo na prodloužení svého povolení k pobytu, neboť jinak by byl porušen účel uvedeného článku 6.

55. S ohledem na tento rozdíl v systematice obou dohod, není namístě vykládat článek 10 rozhodnutí č. 1/80 *per analogiam* s čl. 40 prvním pododstavcem Dohody EHS-Maroko. Tato posledně uvedená dohoda neobsahuje žádné ustanovení odpovídající nebo obdobné článku 6 rozhodnutí č. 1/80, který umožňuje tureckým pracovníkům podle doby výkonu řádného zaměstnání uplatňovat určitá práva určená k jejich postupnému začlenění na trhu práce v hostitelském státě.

56. Z předcházejících skutečností vyplývá, že zamítnutí prodloužení povolení k pobytu tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v členském státě, který je držitelem pracovního povolení na dobu neurčitou, nelze považovat za diskriminaci na základě státní příslušnosti ohledně pracovních podmínek.

V – Závěry

57. S ohledem na výše uvedené navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky položené Verwaltungsgericht Aachen odpověděl následovně:

„Článek 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80 ze dne 19. září 1980 o vývoji přidružení, přijatého Radou přidružení zřízenou Dohodou o přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem, je třeba vykládat v tom smyslu, že zamítnutí prodloužení povolení k pobytu tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v členském státě, který je držitelem pracovního povolení na dobu neurčitou, nelze považovat za diskriminaci na základě státní příslušnosti ohledně pracovních podmínek."